

Ese odata in septemana:
Duminec'a.

Prețiuu de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
" patraru de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopesca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegandu-se intr' aceste sumo si timbrulu. — Prețiuu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu epareției romane gr. or. aradane.

Nou alesulu Episcopu alu Aradului, Ioann Metiann, in dignitatea sa episcopala deja este intaritu, si in 12° a lunei curente a si depusu juramentulu de fidelitate Maiestatei Sale Imperatorelui.

Din scrierile santului Ioanu Gura de aur.

Noa omilii despre pocaintia.

Omilia a VIII.

(line)

3. Si de unde se vedu tote acestea lamuritu? Caci aceea ce ve vorbescu trebue se vi-o si argumentezu, ca lucrulu nunumai te apara de atare, ci se fia aretatu din scriptura ca astfelu certitudinea se fia positiva si deplina. Voiu aduce inaintea ochiloru barbati raniti, unu poporu intregu plinu de aposteme, (ulcere, bube) de puroiu si viermi. Totulu e rana, totulu e puroiu si totusi astfelu se potu cura caktu nici candu se remana vre-o cicatrice seu urma, omeni, cari nu au un'a seu doua seu trei seu patru rane, ci din capu pana in petiore suntu totu rana. Fii cu atentiune la cuvinte, pentru ca acest' a cuventare a mea intereseza pre voi si este salutaria. Cu pregatescu o medicina, carea este mai buna ca a mediciloru, carea nici regii o potu pregati. Pentruca ce pote unu rege? Se elibereze din inchisoré, dara ca sa elibereze din infernu, acest'a nu pote; se impartia bani, dara ca se mantuésca unu sufletu nu pote. — Ci eu ve dau pre man'a penitentiei, ca se ve cercati puterea, se invetiati a ve cunoșce tari'a ca se vedeti ca nici unu pecatu n'o invinge, caci nici o faradelege este asia puternica caktu se fie in stare a sta cu dens'a. Ve voiu pune deci acum inaintea ochiloru, nu unulu, nu doi, seu trei, ci mai multe mii, cari au fostu plini de rane puroiose, cari gemeau sub sarcin'a nenumerateoru pecate, si cari totusi cu puterea penitentiei si-au ajunsu mantuirea astfelu, incaktu de bubele de mainainte nu a remasu nici urma, nici cicatrice. Ci fiti cu atentiune la cuventare; dara nu e de ajunsu a fi numai cu luare aminte la cele ce voiu dice, ci se vi si imprimati intru memori'a voștra ca se poteti instrua pre cei absentu si se promovati in zelu pre acei cari nu au trasu folosu din acesta cuventare. — Se se arete acum Isai'a vedietoriulu seraficu, care a auditu acelu viersu plinu de taine, care a profetitu atatu de multu despre Cristosu. Se cercamu ce dice aci: „Vedeni'a care o-a vedietu Isai'a asupra Judeii si asupra Ierusalimului.“ *) Numesce vedeni'a, carea o-ai vedietu! „Audi ceriule si asculta o pamentule, pentruca Domnulu a vorbitu.“ **) Altu ceva promiti, altu ceva vorbesci: „le am promis asiadara altu ceva? In inceputu dici: Vedeni'a asupra Judeii si asupra Ierusalimului, si lasi Judea si Ierusalimulu se treca, si-ti indrepti cuventulu catra pamentu si graiesci ceriulu. Lasi omeni rationali la o parte si vorbesci cu elementele, nerationali? „Pentruca omeni rationali au fostu mai nerationali decaktu fientele fara ratiune.“ Ci nunumai pentru aceea, ci si pentru-ca, candu Moise au cugetatu a-ii conduce in tier'a promisiunei, au respinsu ofertulu. „Audi ceriule? dice, si ie aminte pamentule cuvintele din gur'a mea.“ *) Ve chiamu ceriulu si pamentulu de marturia, vorbesce Moise, ca deca veti intra in tier'a promisiunei si veti parasu pre Domnulu Dumnediculu voștru, aveti se fiti imprasciati printre tote poporale. Veni Isai'a, amenintia, era se se implinesca, elu nu potea se se provoece la Moise care era mortu, si nici la aceia, cari au auditu pre Moise: erau dej mortu; elu provoece asiadara elementele cari si le-a luat Moise de marturia. Vedeti Jidoviloru, ati glumitu cu promisiunea, vedeti, v'ati lapadatu de Ddieulu voștru. Cum se te chiamu eu pre tine, o Moise, de mar-

turia? Caci ai moritu, esti mortu. Cum se me provocu la Aronu? si elu a cadietu jert'a mortii. Nu te poti provoca asiadara nici la unu omu? Chiamu elementele. — Pentru aceea si eu in vieti'a mea nu am luat de marturia, nici pre Aronu, nici acela, caci au fostu moritori, ci ve aduce inainte elementele, cari remanu aici, ceriulu si pamentulu. — *Isai'a dice asiadara: „Audi ceriule si asculta pamentule!“* caci Moise poruncesce, ca astadi se ve chiamu marturia. Inse nu pentru aceea chiama elementele, ci pentru-ca vorbesce catra Jidovi. „Audi ceriule!“ caci tu ai lasatu se ploie manna. „*Asculta si tu pamentule,*“ caci tu le-ai datu paturnicile. „Audi ceriule, audi caci tu ai lasatu se ploie manna, caci tu ai spendatu darurile cele supra naturali; tu ai fostu in inaltime si ai imitatu ari'a.“ — „*Asculta o pamentule*“ caci tu ai fostu in abisu si ai pregatitu fora pregatire mes'a. Trandava a fostu natur'a, si a lucratu gratia. Nu au lucratu nici boii, si spiculu a fostu ga'a; si nici o mana a vre-unui pitariu, nici o comisiune seu ordinu; totusi man'a a suplinitu tote, ca unu isvoru santitu; natur'a a uitatu de debilitatea sa. In ce modu inse vestmintele sale nu s'au inechitu? Cum de incalciamintea petioreloru nu s'a stricatu? Tote aceste s'au intemplat ca se ve servesca voue. „*Audi ceriule si asculta pamentule.*“ Dupa acestea dojana, dupa acestea binefaceri, Domnulu inca e batjocorit. „*Catra cine se me intoreu?*“ „*Catra voi? Nu am nici unu omu care asculta. Eta am venit si nu ai fostu nime aici, am vorbitu nu au fostu nici unu ascultatoriu.*“ *Acum vorbescu dara catra fientele nerationali, pentruca cele rationali au cadietu in trivialitatele celor nerationali.* — Pentru aceea unu altu profetu se uita la unu rege furiosu, la unu idolu caru i se da onore, Ddieu inse se defaima si tote cele cuprinsé de uimire, si dice: „*Audi o jertfelnicule! asculta-me pre mine!*“ *) Vorbesci catra o pietra? Da, pentru-ca regele e mai nesentitoriu ca o petra. „*Aud, jertfelnicule, asculta-me!* Asia vorbesce Domnulu!“ Si numai decaktu jertfelniculu striga si petr'a audi si petr'a se crepa si dede jert'a. Cum de omulu nu a auditu? „*Elu intinse manile sale asupra profetului.*“ Si ce a facutu Ddieu? Lasu ca se se usce man'a acelu. Vedi ce a facutu; vedi indurarea, blandeti'a Dnului si pecatulu servului! Pentru ce nu a lasatu din inceputu ca se se usce man'a acelu? Ca prin strigare a pietrei se fia mai priceptoriu. Pentru-ca de nu ar fi plesnit petr'a te-a-si fi cratiatu. Dupa-ce inse a moritu si tu totusi nu te-ai intorsu, asia am aruncatu mani'a asupra ta. Elu intinse man'a ca se prinda pre profetu, si man'a se usca. Aci e monumentulu victoriei! Aci suntu o multime de trabanti, de conducatori ai oștei, de cete si trupe auxiliari, si nu suntu in stare ca se aduca man'a lui in pusetiune de mai nainte; ci man'a incremenita predica cu tonu inaltu caderea reutatei, victori'a virtutei, indurarea lui Ddieu catra omeni si nebuni'a regulei. „*Si nu au fostu in stare a o aduce in pusetiunea de mai inainte.*“

4. Ca inse in decursulu cuventarei se nu uitamu tem'a, ei bine, voiu se ve aretu ce am promis. Ce v'am promis? Cumca si candu ar ave cineva nenumerate rane facendu penitencia, Ddieu asia le sterge, incaktu nu se areta nici cicatrice nici urma de pecatele de mai nainte. Acest'a am promis; acest'a voiu cerca a documenta. „*Audi ceriule si asculta pamentule, pentruca Domnulu a vorbitu.*“ Spune-mi, ce a vorbitu? „*Fii am nascutu, si ii-am inaltiatu era ei s'au lapadatu de mine.*“ *) — „*Cunoscutu a boulu pre stapanulu seu,*“ — ei suntu mai nepricepti decaktu animalele nerationali, — „*si asinulu ieslea domnului seu,*“ — ei suntu mai asini decaktu asinii — „*era Iraelu nu m'a cunoscutu pre mine, si poporulu meu nu m'a intielesu.*“ „*Vai neamului pecatosu.*“ Pentru-ce se dice, nu este sperare de mantuire? Spune-mi pentru-ce strigi vai? Pentru-ca am intrebnintiatu midiloce, si ran'a puroiosa nu se moia! Pentru aceea me intoreu. Ce am de facutu mai departe? Nu me voiu osteni mai multu pentru cura. „*Vai*“ elu imiteza o muiere, care plange; si-i binefacutoriu. — Roguve Fi-ti-mi numai atenti cu diligentia! „*Vai*“ Pentru-ce? Pentru-ca aceeași se intempla si la tupu. Caci candu

*) Isai'a 1. 1; *) Is. 1. 2; *) A II. leg. 32. 1.

*) A. III. Imper. 32. 2; *) Is. 1. 2-4.

vede mediculu, că pacientulu nu are sperare de insanatosiare plange, si casanii și rudeniile se vaieta și gemu, ci îndesiertu. Căci pre unu muribundu, candu se afla în resufarile din urma lumea întreaga chiaru candu l'ar plange nu-lu mai restituie. Lacrim'a este buna, ajunge a fi semnulu intristarei, condolentiei, nu inse midiloculu mantuirei. La sufletu inse acestu casu nu are locu ci candu plangi, adese ori descepti pre acel'a, care în respectu cu sufletulu este mortu. Pentru-ce? Pentru-că unu corpū mortu nu se pôte sculá cu putere omenesca, unu sufletu mortu se scóla prin întorcere. Uita-te la unu desfranatu si plange, si adese ori l'ai desceptatu. Pentru aceea si Pavelu numai a scrisu si dojanitu, ci a incuragiatu între lacrime pre fiăcarele. — Fia că indemnii; dar' pentruce plangi? Pentruca lacrimile, candu dojan'a nu este deajunsu de tare, se-o spriginesca. Asia plange si profetulu. Domnulu nostru, candu a vediutu perirea Ierusalimului dise: „*Jerusalime, care ai omoritu profetii si ai ucisu cu pietri pre cei trimisi la tine.*“ Elu si-ndrepta vorbirea sa catra cefatea țara deja erá caduuta si imiteza pre unulu ce plange. Si profetulu: „*Vai tie neamu peccatosu, poporu plinu de faradelegi.*“¹⁰⁾ Corpulu nu are la sine nimicu senatosu. Vedi cătu suntu plini de bube? „*sementia rea, fi foradelege.*“ Fentru ce plangi, spune-mi? „*Parasiti'ati pre Domnulu si ati maniatu pre santulu lui Israelu.*“ Cui ce se ve mai pedepsescu? cu fómé séu cu ciurma? Multe pedepse au venitu preste voi si reutatea vóstra nu s'a invinsu. — „*Ati adunatu peccate preste peccate, totu capulu este bolnavu si tota inim'a intristata, nu este nici rana nici buba.*“¹¹⁾ Acést'a este ceva unicu în felulu sen. Cu pucinu mai nainte ai disu: Unu genu reutatosu, fii fora de lege, ati parasitu pre Dnulu si maniatu pre santulu lui Israelu; — si „*vai tie poporu peccatosu.*“ Tu plangi, te intristezi, te tangesti si numeri ranele si apoi vorbesci întorsu: „*Nici o rana nici o buba.*“ Baga de séma. Ai o vatamare, si pana candu o parte a corpului este sanetosa, cealalta este fara simtire. Aici inse dice: totu corpulu este o rana. „*Nici o rana, nici o buba, nici o umflatura*“ si din capu pana în petióre nu poti întrebuintia cataplasmá (invalidura) nici oleu, nici legatoria: „*Pamentulu vostri pustaiu. cetatile vostre arse cu focu, tier'a vóstra o mananca strainii.*“¹²⁾ Tóte acestea le-am facutu, si nu v'ati precugetatu. — Tóte midilócele artei le-am întrobuintiatu, ci bolnavulu remâne mortu. „*Ascultati cuventulu Dnului, voi principii Sodomei si Gomorei; ce-mi este mie de multimea jertfeloru vóstre.*“¹³⁾ Ce este acést'a? Elu vorbesce catra Locuitorii din Sodom'a? Nici de-cátu, ci pre Judeii i numosce Sodomiti, fiindcă au imitatat moravurile aceluia, asa le dá si numele. „*Veniti ascultati cuventulu Dnului, voi domnii Sodomei si Gomorei. Ce-mi este mie de multimea jertfeloru vóstre?*“ dice Dnulu. „*Sátulu sum de arderile de totu ale herbeciloru, si grasimea mieiloru nu voiescu. De veti aduce mie faina de grâu, în desiertu; tam'a mi-este uriciune; lunile cele noue ale vóstre si sambetele le-au uritu sufletulu meu; postulu si diu'a cea mare nu le voi suferi; candu veti întinde manile vóstre catra mine, întorcevoiu ochii mei dela voi.*“¹⁴⁾ Se mai esprima vre o mania asemenea acestei'a? Profetulu chiama ceriulu marturia, plange se vaieta, tanguesce si dice: „*Nu este pre elu rana nici buba.*“ Ddieu s'a infuriatu; nu primesc jertfe, nici lune noue, nu sambete, nu primesce farina de grâu, nici rugatiune, nici întinderea maniloru nu o primesce mai multu. Vedi bubele? Vedeti morbulu incurabile? nu dela unulu, nici dela doi séu diece ci dela mii? Ce voiesci asiadara mai multu. „*Spelati-ve, curatiti-ve.*“ — Au nu este acést'a peccatu la care trebue a desperá? Acelasi Ddieu este care vorbesce: „*Nu voi mai ascultá pre voi,*“ si dice: „*Spelative.*“ Spre ce scopu dici acestea; pentru ce? Amendóue suntu de folosu; aceea spre a infricá; acést'a spre a atrage. Déca nu ii asculti, nu potu avé sperantia spre mantuire; déca inse nu potu avé sperantia pentru ce dici: „*Spelative?*“ Ci tatalu are o iubire delicata; elu singuru este bunu, elu este mai multu de cătu unu parinte paratu spre a fi induratoriu. Si ca se vedi că elu este tata, pentru aceea dice catra ei: „*Ce se faca Juda?*“ Nu scii ce se faci? Sciu dar nu voiescu: natur'a peccatorulu pretinde, dara marimea indurarei me retiene. Ce se-ti facu? Se te cruti? Dara tu vei fi si mai lenesiu. Se-mi reshumu facia cutine? Acést'a nu-mi concede indurarea mea. Ce se-ti facu? Se te tractezu ca pe Sodom'a, séu se te nimicescu ca pre Gomor'a? Inim'a mea s'a întorsu. Elu care nu se atinge de semtiementu, imiteza pre unu omu plinu de semtiementu, séu mai bine disu o mama carea iubescu delicatu. — Inim'a mea s'a întorsu ca si candu o mam'a ar dice preste fiulu seu: Inim'a mea s'a schimbatu în iubirea de mama. Ci cuvintele de mai nainte nu i-a fostu instulaturie, ci: *Incurcatu-m'am în cainti'a mea.* Ddieu este turburatu? Departe se fia. Ddieitatea nu cunósce confussiune, ci Ddieu imiteza dupa cum am disu, modulu nostru de vorbire. Inim'a mea s'a schimbatu. „*Spelati-ve curatiti-ve.*“ Ce v'am promis? Că Ddieu pre peccatosi, si candu ar fi ingreunati cu nenumerate crime, si plini de bube, déca facu penitentia, ii primescu si asia ii cureza încátu nu le remane nici urma

nici cicatrice despre peccatele loru. „*Spelati-ve, curatiti-ve, departati reutatile din inimele vóstre, invetiati a face bine.*“ Si ce demandi a face bine? Dreptu castigati orfaniloru si dreptate veduveloru. Poruncile nu sunt grele, ei de atari, dupa cum si natura le cunósce, de aceea se cuvine indurare catra o femeia. Atunci veniti si ne vomu indreptá. Domnulu dice: „*Faceti ceva pucinu, si cealalte le voiu adauge eu,*“ dati-mi mie unu lucru micu si eu voiu ingreuná totulu. „*Veniti.*“ Unde se mergemu? La mine pre care m'ati provocatu la duelu, m'ati amaritu; la mine, celu ce dicu „*Nu ve ascultu pre voi*“ ca infricati prin amenintiare se mulcomiti mani'a mea. Veniti la acel'a care nu aude, ca se ve ascultu. Si ce faci tu? „*Nu lasu urma, nu lasu cicatrice indereptu.*“ Veniti si ne vomu indreptá dice Dnulu si adauge: „*Si de voru fi peccatele vóstre ca purpur'a (mohoritunea) ca zepad'a le voiu albi.*“¹⁵⁾ Este aici undeva vre-o sgánca; „*ér de voru fi ca rosii'a (scarlatu) ca lan'a le voiu albi.*“ Este aici vre-o cicatrice, vre o inecitura séu numai cu o trasura de curatienia? Este aci óro o péta de uretiune? Si cum se intempla acést'a? Suntu aceste promissiiuni nóue? Căci gur'a Dnului a graitu aceste: Tu ai vediutu numunai marimea promissiei, ci si demnitatea aceia care a facutu acestea. Căci la Ddieu tóte suntu cu putintia, la elu care pôte face din unu necuratu curatu. Dupa ce am auditu versulu lui si am invetiatu a cunósce medicamentulu penitentiei, se i damu onóra, căci lui i se cuvine glori'a si marirea în eternu. Amin!

Greg. Pletosu.

Din sfer'a stuparitului.

Despre retezatulu (taiatulu) faguriloru primaver'a.

În privinti'a retezarei faguriloru difereadia fôrte opiniunea a doi stupari inca în viétia; adéca a preotulu Dzirzonu si a baronulu de Berlepsch, ba suntu chiar contrarie, fiindu celu d'întaiu pentru retezatu, precându celu din urma e contra retezatulu, constatându că ar fi chiar daunosu primaver'a.

Dreptu aceea, desi eu nu urmarescu opiniunea baronulu Berlepsch, totusi afiu de lipsa se-o resumezu, ca stuparii nostri romani, carii vor fi iubitori de cultura albiniloru, prin prejudecarea opiniunii susamintitului stupariu se-si castige cunoscintie mai chiare, — din parte-mi atata observu că retezatulu prea desu se nu se intemple, căci atunci se ruineadia stupii cu totulu. Baronulu Berlepsch, aduce de motive contra retezatulu urmatorile:

1. Întréba baronulu stupariu; spre ce scopu sunt fagurii de céra? Aceea de comunu se scia că suntu pentru ouatu si pentru miere. Taindu-se deci fagurii goi, (precum mai vertosu facu stuparii nostri) pana lenga celulele cu oue, atunci regin'a nu mai pôte ouá, pana nu se vor zidi faguri noi. Mai departe e pusa întrebarea că, déca se voru retezá fagurii goi la înflorirea salcei plo-piloru si rachitei, adéca catra finea lui Martiu séu mai tardiu la începutulu lui Apriliu, binecunoscindu-se că ori în ce tienutu nainte, de 15. séu 20. Maiu numai în primaveri favoritoare potu aduná albinele céra ca se faca faguri noi si se crésca albine tenere, si déca deodata repede ar veni (intra) o manna fôrte favoritoare pentru a aduná miere — apoi unde se puna mierea, neavendu faguri goi în cosnitia, deci ar trebui se adune faguri noi, si pentru a aduná albinele céra au lipsa de manna favoritoare de 5 ori mai multa, decâtu pentru a aduná miere ca se umpla fagurii goi.

2. Prin aceea că se retéza fagurii spre finea lui Martiu séu pre la începutulu lui Apriliu, de sine se întielege că pana pre la 20-lea Maiu, adéca celu pucinu o luna de dile, stupulu retezatu fôrte pucinu pote cloci, si în restimpulu adunatulu fiindu pucinu si slabu inpopulatu, adéca avendu mai pucine albine ca celu ce nu e retezatu, nu pôte aduná multu. — Venindu pôte pe tempulu înfloritulu pomiloru nisce fortuni si venturi reci, precumu acést'a, de multe ori se intempla, în cătu albinile nu potu aduná nimicu séu fôrte pucinu, atunci urmeadia si inpuccinarea populatiunii cosnitiei si slabesce încátu în acelu anu numai potu veni în stare buna, si albinele nu voiescu, si nici nu suntu în stare a-si aduná miere nici cătu li de lipsa spre sustinerea proprie, deci suntu cu totulu ruinate. — Din contra nefindu retezati stupii, ei avendu faguri din destulu, albinele óua si producú albinii tenere destule, care apoi si în tempurile nefavorabile potu trai, si urmandu mann'a vor veni în putere. Asia a scrisu inca în anululu 1568 stupariulu Nicolau Iacobu carele în timpulu seu a fostu celu mai espertu în cultura albiniloru.

Prin retezatu se sporescu numai trantorii, pentrucă nici în unu tempu nu suntu stupii asia de bine inclinati a produce trantorii ca primaver'a. Déca se vor retezá fagurii dela loculu de unde licra albinele d. e. 3—6 degete patrâte (séu si mai multu) de din jos, atunci voru face faguri noi, celu pucinu 1 urma patrâte de faguri

¹⁰⁾ Is. 1. 4. ¹¹⁾ Is. 1. 6; ¹²⁾ Is. 1. 7. ¹³⁾ Totu acolo 10. 11;

¹⁴⁾ T. acol 12—15.

¹⁵⁾ Isaia. 1. 18.

pentru trantori, si in un'a urma patrata se producú aprópe la 4.600 de trantori, si 4.600 de trantori consuma celu pucinu ca 12.000 de albine, prin urmare am avea peste tóta vér'a unu roiu (poporu) frumosu in cosnitia, carele nunumai cá nu folosesce, ci inca strica, rapesce (defraudéda.) —

4. Facerea fagurilor noi consta multa miere, cáci pentru producerea unui punctu (56 decagrami) suntu de lipsa 10 puncti (5 kilo. 50 decagrami) éra dupa Dzirzon 15 puncti (8 kilo. si 40 decagrami) de miere; — prin retezare se innainta in susu cuibulu trantoriloru, — éra pana albinele nu lucra de nou sunt constrinse tóta casalia (celul'a) ce se golesce de miere a o provedea cu oue, in urmare, firesce cá cosniti'a remane cu pucina miere. —

Acestea suntu cuvintele baronului Berlepsch, deci binevoiesca on. stupari romani a esperiá si a fi mai cu mare atentiune, cáci eu fiindu stupariu nou, me ocupu numai cu un'a cosnitia de Dzirzonu din lipsa, materiale de am procurá mai multe si feliurite cosnitie. Am scrisu in an. 1873 Nrulu 19 alu „Luminei“ la fóia 91 despre retezatulu de primavéra cá e potrivit numai pentru tienuturi, in cari dupa caratur'a de primavéra urmeadia mai multe caraturi tardie dara e daunosu retezatulu acolo unde e numai o caratura scurta (de rapitia si pomi.)

Mai am a observá, cá la cosnitiele de rendu si la cele de Dzirzonu, nu e bine a se luá fagurii cu miere primavér'a. Stupariulu rationalu tiene culesulu (luatulu) mierei in lunile de véra si mai vertosu in Septemvre, nu inse in Martiu ori Apriliu. Primavér'a, numai atunci se póte luá mierea candu posedemu faguri goi destui pe tempulu infloritulu pomiloru, astfelu am procesu eu in anulu trecut. Neavendu insa faguri goi, atunci se se lase fagurii cu miere — decátu se se dee ocaziune la producerea trantoriloru. Numai dupa o pracsá si esperintia de mai multi ani póte stupariulu observá, ce mare cuantitate de miere consuma trantorii.

Damascenu Margineantiu.

Docinte primariu.

Introducere in Economia.

(continuare.)

IV.

Maestri'a (industri'a).

§. 1.

Maestri'a este ocupatiunea prin care ómenii se deprindu a lucrá produse crude (lana, pei, penura, feru, s. a.) din cari apoi facu: feliurite vestminte, unelte si lucruri trebuintóse.

Ómenii, cari se ocupa cu lucrarea productelor, se numescu maestrii.

§. 2.

Folosulu maestriei.

Folosulu maestriei, este: fórté mare — pentrucá: tóti ómenii au lipsa de unelte.

Maestri'a, este ocupatiune fórté laudata, si maestri facu clas'a de midilocu in societate ómeniloru.

Numai aceea tíera este fericita, in care maestri'a (clas'a de midilocu) este redicata, la o stare buna (infloritóre.)

Ocupatiunea 1. Ce ocupatiune este maestri'a? — Descrieti folosulu maestriei! —

§. 3.

Starea maestriei la Romani.

Maestri'a la Romani. — preste totu luata — se afla in stare imbucuratóre. Romanii dela fire, se pricepu bine la maestia, si facu lucruri miraculóse.

Maestrii locuescu mai cu séma prin orase; pentrucá in orasie se facu piatie si terguri, si potu cu usioritate vinde si cumperá ce li lipsesce.

(Mai multi maestri au romanii — in Lipov'a ((preste 300.) — in Lugosiu; in Aradu; in Timisiór'a; in Orade; in Beinsiu; in Brasiovu si in alte locuri.

Sate romanesci, locuite de maestri — suntu mai cu séma in partile: Coului si in partile Beinsiuului — in Bihoru; apoi: in muntii apuseni, si in partile Sibíiului si in a le Brasiovului — in Transilvani'a.)

Pre sate — maestrii nu se potu redicá cáci pre sate nu se facu piatie; apoi mergendu la piatie (pe departe) — maestrulu perde dile de lucru, si adese ori se intempla, cá nu-si póte vinde negótiile — face numai cheltuiala — si remane cu dóua pagube.

Ocupatiunea 12. In ce stare se afla maestri'a la Romani? — Pentru ce locuescu maestrii mai cu séma prin orasie? — Unde au Romanii mai multi maestrii? — Pentru ce nu se potu redicá maestrii la sate? —

§. 4.

Feliurmea maestriiloru.

Ómenii se deprindu cu multe feliuri de maestrii, precum suntu: paneri'a, morari'a, macelari'a, croitor'i'a, panurari'a, panzari'a, caltiunar'i'a, peletari'a (cojocari'a) pelarieri'a, lacatar'i'a, fauri'a, mesari'a, rotari'a, funari'a, olari'a, maurari'a, (zidari'a) lemnari'a, butari'a, sapunari'a, caldarari'a, orologieri'a, argintari'a, tipografi'a, s. a.

Maestri'a o potemu invetiá, déca ne vomu aplicá (bagá) ca invetiacei de maestia pre la maestri deprinsi bine, si prico-puti, pe cáte 2, 3, si 4, ani — candu apoi, ne facemu calte séu sodalii

Ocupatiunea a 3. Cu ce maestrii se deprindu ómenii? — Cum potemu invetiá maestri'a? —

§. 5.

Sodalii.

Invetiacei, aplicati la maestia, candu sciú lucrá maestri'a bine, si se facu sodali — suntu liberi a lucrá la cine voescu, si unde li place.

Sodalii cei vrednici, nu perdu multu timpu pe acasa, ci calatorescu (peregrinéza) la lucru prin tieri straine. Si nu se reintorcu napoi, pana ce se facu perfecti in maestri'a loru; si pana ce-si castiga atáti'a bani, cáti li suntu de lipsa, ca se póta lucrá ei pentru sine, ca maestri de sine statatori, ci cu stare buna.

Ocupatiunea a 4. Ce facu sodalii, candu suntu liberi a lucrá unde li place? —

§. 6.

Maestrulu de sine statatoriu.

Maestrulu de sine statatoriu nainte de tóte trebuie se-si castige incrderea publicului (ómeniloru) ca se póta avé cátu mai multe conturi (clienti.) La conturi — maestrulu lucra pre plata sciuta (siguru) si prin conturi póte deveni mai curundu la bani.

Increderea publicului si-o póte castigá: déca va fi bunu de lucru, diligentu si punctualu (promptu), vorb'a lui se fia santa — ce promite se si implinesca.

Ocupatiunea a 5. Ce trebuie se faca maestrulu de sine statatoriu? — Cumu-si póte castigá maestrulu — increderea publicului? —

§. 7.

Redicarea maestrului la o stare buna.

Maestrulu, se póte redicá la o stare buna (materiala) atunci, — candu elu vá fi in stare, a-si procurá, cele de lipsa la maestia, dela man'a antei'a, cu pretiu moderatu, pre banii gat'a, nu pe creditu (asteptare.)

Candu nu vá spesá banii pe lucruri, cari nu convinu, cu starea sa; si candu, — dilele de lucru, nu le va petrece — in lene si nelucrare.

Catra acestea:

Maestrulu se cuvine se aiba cunoscintie: despre fabricantii cei mai renumiti, despre pretiulu (cursulu) de tóte dilele — alu productelor crude si lucrute, ca se nu se insiele — in vindicare si in cumperare, — si mai pe urma despre modulu, cum se-si faca: „concurintia“ — ca se póta vinde multu si repede.

Ocupatiunea a 6. Cum se póte redicá maestrulu, la o stare buna materiala? — Si ce cunoscintie trebuie se aiba maestrulu? —

§. 8.

Concurinti'a.

Maestrulu si-póte face concurinti'a (trecere) negótiiloru sale; 1. Déca — cu privire la moda — va sci lucrá frumosu (elegantu) si cu gustu (estaticu).

2. Déca va sci imbiá productele sale cumperatoriloru — dupa dicala: facendu-si gur'a tóca.

3. Déca va espuna modele din manufacturele sale — la vederea publicului, — si va avé pracsá deplia.

I. Tuduescu.

(Va urmá.)

CONCURSU.

1

In urmare ordinației consistoriului diecesanu ca senatu scol. dto. 24. Septemvre 1874. Nro. ¹⁷²⁵/_{363 scol.} stațiunea invetiatoresca dela clas'a a II. din Săitinu fiindu dechiarata de vacanta, la aceeași stațiune se deschide concursu cu terminu pana la 23. Martiu a. c. cal. v. candu se va întâmplă și alegerea.

Emolumintele sunt in bani 100. fl. 60. fl. relutu pentru lemne, 6. fl. pentru scripturistice, 32. jugere pamentu aratoriu și cuartiru liberu cu gradina, din aceste emoluminte in sa — afara de 6. fl. pentru scripturistice și cuartiru cu gradina — privesce $\frac{1}{4}$. parte pe emeritulu invetiatoriu Georgiu Achimasiu.

Doritorii de a ocupă acestu postu invetiatorescu au să se adresedie cu recurseloru catra subscrisulu, instruate cu documintele prescrie in statutulu organicu, deschilinitu cu testimoniu despre depunerea esamenului de calificatiune, și să se presentedie in faci'a locului in careva domineca ori serbatória pana in diu'a alegerei, spre a dá proba despre desteritatea loru in cantarile bisericesci.

Nadlacu in 3. Martiu 1875. cal. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Mihaiu Sierbanu. inspect. cerc. de scóle.

Concursu

1

Se deschide concursu pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela clas'a I. din Cenadulu-micu, cu terminu pana la 30. Martiu a. c. cal. v. candu se va întâmplă și alegerea.

Emolumintele sunt: 300. fl. in bani, 3. stangeni lemne moi, cortelu liberu cu gradina, și unu estravilanu pentru legumi.

Doritorii de a ocupă acestu postu suntu avisati, a-si adresá recurseloru catra subscrisulu, instruate cu documintele prescrie de statutulu organicu, și a se presentá in careva domineca ori serbatória pana in diu'a alegerei spre a dá proba despre desteritatea loru in cantarile bisericesci.

Nadlacu in 3. Martiu 1875. cal. v.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine Mihaiu Sierbanu inspect. cerc. de scóle.

Concursu.

2

Alegerea de capelanu in Somoschesiu, desipta pe 9 Martiu a. c. prin intrevenit'a mórte a parochului localu Eftimie Novacu devenindu nimicitá; pentru deplinirea acestei parochii cu parochu in modru definitiv, se deschide Concursu cu terminu de alegere pe Duminec'a din 23. Martiu st. v. a. c.

Emolumintele sunt: un'a sesie de pamentu estravilanu, dela 250 de case câte o vica de bucate, diumetate grâu, diumetate cucurudiu, — cortelu liberu cu gradina de legumi, și stólele indatinate.

Doritorii de a dobandí acést'a parochia, suntu avisati ca pana la pusulu terminu de alegere, in vreun'a din Dumineci séu serbatori să se presentedie in fati'a locului, pentru de a-si arată desteritatea in servitiile bisericesci, éra recurseloru instruite in sensulu Statutului Organicu, totu pana la pusulu terminu, au a le substerne la oficiulu protopresbiteralu concerninte in Chitighazu (Kétegyháza.) Recurentii trebuie se aiba celu pucinu 4 clase gimnasiale.

Datu in Somoschesiu in 23 februaru 1875.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine. Petru Chirilescu, protopresbiteru.

Concursu.

1

Pentru osuparea postulu invetiatoresca din comun'a Erdeisiu comitatulu Aradului, Inspectoratulu Chisineului.

Emolumintele sunt:

Salariu anualu 150 fl. v. a. $\frac{1}{4}$ sesiune pamentu aratoriu 8 stengeni de lemne din care se incaldiesce și scól'a, cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupă acestu postu au a-si trimite recurseloru instruate cu tóte documintele ce se prescriu in stat. org. bisericescu și adresate catra comitetulu parochialu Inspectorului scolaru Ioanu Cornea in Chisineu pana la 23 Martiu st. v. a. c. candu va fi și alegerea.

Erdeisin 24 Fauru 1875.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea Ioanu Cornea insp. cerc. de scóle.

Concursu

1

Se scrie pentru postulu invetiatorescu din comuna Duudu cerculu Agrisiu, comitatulu Aradului. Emolumentele sunt: in bani 120. fl. v. a. 6. cubule bucate, jumetate grâu, $\frac{1}{2}$ cucurudiu, 12 orgii lemne, 2 jugere fenatiu, $1\frac{1}{2}$ lantiu pamentu aratoriu și venitele cantonale.

Doritorii de a ocupă acestu postu suntu poftiti a-si trimite recursurile sale provédiute cu documintele necesarii la subscrisulu in Vilagosiu pona in ^{27 Martiu}/_{8 Apriliu} a. c. candu va fi și alegerea.

Duudu la $\frac{6}{18}$ 1875.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu mine, Georgiu Vasileviciu, protop.

Concursu

1

Pentru indeplinirea parochiei vacante Bontiesci, protopresbiteratulu Buteniloru, cu terminulu de alegere pe 30 Martiu st. v. a. c.

Emolumintele impreunate cu acést'a parochia sunt: un'a sesiune pamentu, sub titlu de biru anualu 100 fl. v. a. și stólele usuat; din sesiunea de pamentu inse și din birulu anualu diumetatea anului curinte o va folosi succesoru repausatului preotu.

Doritorii de ocupă acést'a parochia au se-si triméta recurseloru adresate comitetului parochialu la administratoarele protopresbiteralu.

Bontiesci, 4 Martiu, 1875.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu mine Ioanu Groza, protopopulu Halmagiulu in administratoarele protopresbiteratului Buteniloru.

Concursu.

1

Pentru ocuparea postulu de Capelanu langa preotulu de Rosi'a Nic. Popoviciu, protop. Beinsului.

Emolumintele sunt:

a.) din birulu preotiescu dela 320 numere câte $\frac{1}{2}$ mesura cucurudiu — a trei'a parte.

b.) din Venitele stolari usuat — asemenea a treia parte.

Terminulu alegerii va fi 1-a Apriliu v. a. c. pe candu recurentii suntu avisati a-si substerne suplicele sale.

Beinsiu 10 Martiu 1875.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu mine Vasiliu Papp, prot. Beinsului.

Concursu

1

Se deschide pentru stațiunea invetiatoresca din comun'a Ineu, districtulu Oradii, inspectoratulu Telegdului, care in urmare otaririi venerabilului Consistoriu Oradanu dto. 12. Decembre 1874 Nr. 633 sc. e de a se depliní pe calea concursului.

Dotatiunea va fi: câte 2 fl. v. a. pe anu dela fiecare casa — din 150. de Nre, de totu 300 fl. v. a. care suma se va incasá si solvi prin antistii comunali in patru rate; — 4 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina, și urmatóriele stóle: dela mortu mare 1 fl. v. a. dela mortu mici 50 cr. dela cununie 50 cr. dela alte functiuni mai micu 50 cr.

Doritorii de a ocupă acestu postu, suntu avisati recursurile loru cu documintele necesarii, adresate comitetului parochialu, ale tramite subscrisului in Ineu p. u. M. Telegd pana in 30. Mart. a. c. s. v. candu va fi și alegerea. —

Ineu, 28. Febr. 1875.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Iosifu Ves'a, m. p. parochu in Inea inspect. scól.